Dinsdag, 30 September 1941 — DAGBLAD — 58ste Jaargang, No. 3413

AMIGOE DI CURAÇAO

Boekhandel Bethencourt. Tel. 1919. Uw adres voor alle soort Kantoorbehoeften.

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags) Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858. Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG Spreekuur 16—18 uur. Bureaux: Conscientiesteeg 27—29. Adres: Postbus 80, Willemstad. Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc 19 to 25 West 44th Street, New York N. Y. Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba: J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Drukkerij Bethencourt. Tel. 1919 Uw adres voor alle soort DRUKWERK.

SNEEUW . . . .

Duitsers vandaag overal aan verliezende kant.

Brits-Russisch-Noordamerikaanse conferentie.

UITGEBREIDE RUSSISCHE AANVALLEN.

De Russische aanvallen breiden zich uit van Odessa in het Zuiden tot Leningrad in het Noorden met de grootste voortgang aan het centrale front, dat de toegangswegen naar de hoofdstad beschermt. Dit werd heden gemeld door het Sovjet-Hoofdcommando en militaire berichten van het front. In Moskou begon het te sneeuwen, terwijl de Brits-Noordamerikaans-Russische conferentie aan de arbeid sloeg om een program te vormen voor snelle en maximale materiële hulp aan de Sovjet-Unie. Het algemeen beeld, dat door Sovjet-kringen gegeven werd, was, dat de slaglinie overal goed stand hield met het naderen van de winter en terwijl de Duitse linies in sommige sectoren teruggebogen werden. In het centrum rond Bryansk op meer dan 200 mijl ten Zuid-Westen van Moskou, zouden de Duitse tankstrijdkrachten, naar verklaard werd, een nieuwe nederlaag geleden hebben en scherp teruggeworpen zijn met hevige verliezen in manschappen en materiaal door een Russische aanval, die 2 dorpen heroverde. Voor Odessa zeide het Sovjet-communiqué, dat 2 Roemeense infanteriebrigades werden verslagen met verliezen van meer dan 2500 man in een enkel gevecht. Sovjet-oorlogsschepen werden beschreven als nog steeds deelnemende aan de hevige strijd om steun te bieden aan de belegerde stad, niettegenstaande de herhaalde Duitse pogingen om de Zwarte Zee uit de lucht met mijnen te bestrooien en de Zuidelijke Sovjet-Vloot op te sluiten. Men verklaarde, dat Russische mijnenvegers de scheepvaartroutes even snel schoon veegden als zij met mijnen gevuld werden. De toestand rond Leningrad werd niet in bizonderheden weergegeven, behalve dat Russische tegenaanvallen de Duitsers op verschillende plaatsen terugwierpen. Ergens ten Noorden van de stad zou een detachement van 600 Finnen vernietigd zijn. Aan het Noordwestelijke front is er een algemene vernieling door Sovjet-bommenwerpers van talrijke Duitse trucks en gepantserde wagens en op minst 30 tanks. De Zuidelijke strijdmacht werd ook afgebeeld als in sterke offensieve actie. In een sector zouden 2 bataljons van Duitse infanterie-troepen zo goed als geheel vernield zijn (Moskou, (AP) 29.9).

DUITSE OPMARS NAAR DE DON-VALLEI.

De Zuidelijke legers werden gemeld oprukkende tot vlak bij het Donbekken in de Oekraïne, terwijl nazie-vliegtuigen hard sloegen naar het industrie-gebied in een poging om meer reservoirs van Russische oorlogsmaterialen te vernielen, die de Russen zo dringend nodig hebben om de grote verliezen aan het Oostfront te vervangen. De juiste omvang van de nazie-opmars werd niet officieel weergegeven, doch het DNB, dat het bericht van het Hoofdcommando aanvulde volgens welk 3 Rode divisies van meer dan 45.000 man in de flank werden aangepakt en vernield door Duitse en Italiaanse troepen ten Noorden van Dnjepropetrovsk, verklaarde, dat het duidelijk is, dat de invaderende strijdkrachten hameren aan de poorten van de Don-vallei.

Nieuwsberichten meldden sterke Russische tegenaanvallen ergens in het Zuidelijke theater, doch verklaard werd, dat de Duitsers naderhand een aantal van Sovjet-batterijen veroverden en deze omkeerden om op de Rode troepen te schieten. De luchtmacht meldde de vernieling in het Zuiden van 23 Russische vliegtuigen bij luchtgevechten en 6 op de grond.

Wat betreft het Noordelijk front bij Leningrad, zijn er slechts korte berichten. Een bericht van dat front deelde mede, dat de Duitsers nog 41 kazematten namen bij een bestorming, doch ... rom op vele landmijnen stuitten. ... en enkele groep genietroepen zou ... mijnen in 8 uren tijds hebben opgeruimd. De nadruk werd gelegd op de Duitse voortgang in de Oekraïne, waar het officiële nieuwsagentschap zeide, dat de Duitsers bijna de linies bereikten, die zij in de richting beheersten na 4 jaren van vechten in de wereldoorlog.

De Duitsers verklaarden, dat de Brits-Noordamerikaans-Russische conferenties, die thans in Moskou worden gehouden, sterk worden beïnvloed door de tijd, gezien het groeiende besef, dat hulp aan Sovjet snel gegeven moet worden wil deze effectief zijn. Het gezaghebbende commentaar van de „Dienst aus Deutschland" zeide, dat de problemen, waarvoor Moskou zich gesteld ziet, snel veranderd zijn, zelfs terwijl de Britse en Noordamerikaanse missies naar de hoofdstad reisden. Slechts enkele weken geleden zou, volgens de „Dienst", de toestand, van het Engelse standpunt bezien, als volgt zijn:

Ten eerste zou de Russische superioriteit in oorlogsmaterialen den Duitsers grote offers kosten. Ten tweede zou bij het vastlopen van de Duitsers aan het Oostelijk front aan Groot-Britannië de kans gegeven worden om gedurende een periode zich ongestoord voor te bereiden op een offensief. Ten derde zou er voldoende tijd zijn, dat de Amerikaanse hulp Groot-Britannië bereikte.

Gezegd werd, dat de gebeurtenissen zo veranderd zijn, dat de toestand nu is: Ten eerste, dat de Russische superioriteit in materialen snel overkomen is zonder grote Duitse offers. Ten tweede, dat het Oostfront niet al de energie van Duitsland heeft opgeëist, gezien het feit, dat men in staat is de Britse scheepvaart harder dan ooit te treffen. Ten derde, dat de Amerikaanse hulp aan Groot-Britannië thans waarschijnlijk gedeeltelijk moet worden aangewend voor de hulp aan Rusland (Berlijn, (AP) 29.9).

WAVELL VERWACHT VOLLEDIGE SAMENWERKING MET DE RUSSEN.

Wavell lichtte de censuur van twee dagen betreffende zijn missie naar Teheran op, door aan Britse en Noordamerikaanse correspondenten mede te delen, dat hij de meest volledige samenwerking verwachtte tussen de Britse en Russische strijdkrachten. Hij weigerde echter te zeggen of zijn commando grondstrijdkrachten naar de Caucasus zou zenden. De Generaal aarzelde te antwoorden op de vraag of hij het Russische front had bezocht. Hij antwoordde: „Wel, nog niet".

Hij herinnerde eraan, dat hij voor het laatst de Russische strijdkrachten op het veld had gezien bij manoeuvres in het gebied rond Minsk, 5 jaren geleden. Wavell keerde de rollen bij de persconferentie om door aan de verslaggevers hun mening te vragen omtrent de Rode soldaten en hun uitrusting in Noord-Iran.

Wavell en Novikov, die gisteren een conferentie van 90 minuten hielden, ontmoetten elkaar weer bij den Britsen Ambassadeur voor de namiddag-thee. (Teheran, (AP) 29.9).

NOG 2 BRITSE DIVISIES NAAR IRAN.

In een Duitse radio-uitzending werd medegedeeld, dat volgens berichten uit Bagdad nog 2 Britse divisies van Bagdad vertrokken zijn naar Khanaquin, 100 mijl ten Noord-Oosten daarvan aan de Iranese zijde van de Irakese grens.

Hieraan werd toegevoegd, dat volgens geruchten, die in Bagdad de ronde doen, Britse troepen op weg zijn naar de Caucasus om de Russische defensies te versterken. (New York, (AP) 29.9).

VON PAPEN HERVAT ZIJN MINDERWAARDIGE POLITIEK.

Von Papen conferreerde heden met Saracoglu in een poging om Turkije ertoe te bewegen het chroom-contract op te zeggen teneinde wat van dit waardevolle oorlogsmateriaal los te krijgen.

Zowel pro-as als pro-Britse waarnemers zeiden, dat chroom het sleutelpunt is in de Turks-Duitse handelsbesprekingen. Gezegd werd, dat het niet slechts gaat om het metaal, doch zowel om het diplomatieke prestige binnen en buiten Turkije. (Ankara, (AP), 29.9).

BERLIJN ONTKENT VREDESGERUCHTEN.

Een categorische ontkenning van pogingen om, waar dan ook, de voelhorens uit te steken naar een vrede of vredesonderhandelingen werd door gezaghebbende kringen uitgegeven als antwoord op de geruchten, dat Duitsland zou pogen hiervoor de Pétain- of Ankara-Regering als bemiddelaars te gebruiken.

De geruchten werden bestempeld als „sprookjes", vooral nu Duitsland zich op de weg naar de overwinning bevindt. „Er kan geen vrede zijn met het Bolsjewisme", werd officieel verklaard. „Het Bolsjewisme zal worden uitgeroeid zo zeker als „amen" volgt op een gebed in de kerk". (Berlijn, (AP), 29.9).

WAT DE ITALIANEN ZEGGEN VAN AANVALLEN OP BRITS CONVOOI.

Het Italiaanse Hoofdcommando gaf een communiqué uit over het gevecht tussen Italiaanse vliegtuigen en een groot Brits convooi, dat door de Middellandse Zee voer. Dit gevecht had Zaterdag plaats van 13 tot 22 uur.

Het communiqué luidt als volgt:

„Een vijandelijke vlootformatie, die Gibraltar verliet, gelijk gisteren gemeld werd, bestond uit een vliegtuigmoederschip, een slagschip, een onbepaald aantal kruisers en ongeveer 10 torpedojagers. Zo gauw het werd waargenomen door onze verkenningsvliegtuigen trokken onze torpedo-vliegtuigen er ogenblikkelijk op uit van de bases te Sardinië. Een lichte kruiser werd getroffen door 2 torpedo's en kwam ogenblikkelijk tot zinken.

De vliegtuigcommandanten waren Kapitein Mellej en Luitenant Setti.

Een lichte kruiser werd met een torpedo getroffen. Commandant van het vliegtuig was Luitenant Jiacopinelli. Een groot oorlogsschip werd door een torpedo getroffen. Vliegtuigcommandant was Luitenant Venturini.

Een lichte kruiser werd met een torpedo getroffen. Commmandant van het vliegtuig was Luitenant Bucceri. Een kruiser van ongeveer 10.000 ton werd door een torpedo getroffen, maakte slagzij en werd uit de formatie verwijderd. Commandant van het vliegtuig was Kapitein Marini. Ogenblikkelijk daaarna trof een ander vliegtuig met Luitenant Cristiani als commandant dezelfde kruiser, die tot zinken kwam. Piloten van gevechtsvliegtuigen deelden mede, dat een reddingsboot te water werd gelaten.

Een tweede golf van 2 groepen vliegtuigen respectievelijk onder commando van Kolonel Seidl en Majoor Buri, volgde de aanvallen op met de volgende resultaten: Een slagschip werd in de boeg getroffen met een torpedo, een kruiser werd in het midden getroffen met een torpedo en een andere kruiser werd getroffen. In een derde volgende golf werd een lichte kruiser met een torpedo getroffen (Commandant van het vliegtuig Kapitein Grossi). Een kruiser van 10.000 werd door torpedo's getroffen en zonk. Commandanten van de vliegtuigen waren de Luitenants Barioglio en Cipriani.

Tegen de avond viel een andere formatie vliegtuigen, die vertrokken uit bases op Sicilië, de overblijvende eenheden aan. Zeker werden met een torpedo elk getroffen een zware kruiser en een torpedojager (Vliegtuigcommandanten Kapitein in Magagnoli en Luitenant Silva).

Alles tezamen werden zeker tot zinken gebracht 2 zware en 1 lichte kruiser. Meer of minder ernstig getroffen met torpedo's waren een slagschip en een ander niet nader vastgestelde eenheid, 6 eenheden van kleiner tonnage en torpedojagers. Terwijl de slag voortduurde hadden verwoede gevechten plaats tussen onze en vijandelijke vliegtuigen. 6 Britse vliegtuigen werden neergeschoten in vlammen. 8 (Van onze vliegtuigen keerden niet naar hun bases terug. De Kolonel, die de vluchten aanvoerde en 3 eskadercommandanten moeten worden beschouwd als gevallen aan het hoofd van hun formaties.

Van de koopvaardijschepen, die het convooi vormden, werd 1 getorpedeerd door lichte eenheden van de Italiaanse vloot in de straat van Sicilië.

Een ander werd getroffen en tot zinken gebracht nabij de kust van Algiers door marine-eenheden. 2 Schepen van in totaal 23.000 ton werden tot zinken gebracht door torpedo lancerende vliegtuigen tussen Sardinië en Tunis." (Rome, (AP) 29.9). [Aangezien het Britse bericht, dat 1 koopvaardijschip verloren ging en 1 oorlogsschip beschadigd werd is verder commentaar op de Italiaanse verzinseltjes overbodig. — Red.].

RAF-RESULTATEN GEDURENDE DE DAG.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart deelde mede, dat Britse vliegtuigen 2 luchtafweerschepen in brand zetten en 6 andere beschadigden. Een piloot werd neergeschoten, doch opgepikt door een reddingsploeg (Londen, (AP) 29.9).

Het nieuws van vandaag.

Het is drie jaar geleden, dat wijlen Chamberlain zwaaiend met een papier uit het vliegtuig stapte na zijn conferentie met Hitler. Het papiertje was een van de fraaie pacten, die zo waardevol zijn gebleken. Na zijn afscheidsbezoek aan Hitler om 11.50 uur publiceerden beiden een verklaring: ......verdrag als symbolisch voor de wens van onze beide volken nooit weer oorlog tegen elkander te voeren...... Hitler, Mussolini, Chamberlain en Daladier hadden samen „sans vous, sur vous" over Tsjechoslowakije lot beslist. De conferentie verliep onder gejubel en gejoel der scharen. In München jubelde men, Chamberlain werd in Londen vandaag drie jaar geleden met geestdrift ontvangen, Daladier kreeg in Parijs een ovatie, Mussolini werd „Vredesredder" genoemd. Heel de wereld was één jubel over de onvergankelijkheid van de thans bevestigde vrede. De enige die niet meejubelde, maar dieper schouwde, was de afgeleefde Pius XI, die de ernst bewaarde in de jubelende wereld en reden genoeg vond om een vredesboodschap tot de wereld te richten. Het was de beroemde boodschap, waarin de Heilige Vader aan den Almachtigen God zijn eigen leven aanbood als offer voor de vrede der wereld. Deze Paus was de enige. die het hoofd koel hield in de jubelende vredesroes van papier.

Na drie jaar revolteren de Tsjechen volledig. Een overzicht van de oorlog gaf Premier Churchill in het Lagerhuis (blz. 3).

In Moskou is de lang verbeide sneeuw gevallen. Napoleons heirscharen trokken met succes voort tot het sneeuwen begon. Twee dagen na de eerste sneeuwjacht was Napoleons leger aan flarden. Met Hitlers mechanische middelen zal men langer weerstand kunnen bieden, — zal dit veel langer duren?

In Moskou zitten Molotov, Beaverbrook en Harriman bijeen in conferentie. Een van de eerste conclusies was, dat de hulp aan Rusland thans spoedig moet komen, wil zij effectief zijn. Tegen Vrijdag hoopt men reeds een rapport gereed te hebben over wat er nodig is. De Russen komen steeds meer in het voordeel overigens. Overal houden ze stand, op verschillende punten gaan ze zelfs vooruit. Bij Leningrad zijn de Russen in het voordeel. De Finnen hebben een slag verloren. In het Zuiden doen de Russen sterke tegenaanvallen. De Britten helpen mede; zij bombardeerden Stettin, waar de Duitsers versterkingen hebben opgeslagen. Londen merkt sarcastisch op, dat de Duitse campagne in Rusland in de verkeerde versnelling staat.

De Nelson werd bij het gisteren gerapporteerde vlootconvooi door de Mediterraneo getroffen; hoe de Italianen hun krijgsdaden ophemelen staat in een telegram uit Rome op blz. 1.

NAAR EEN UNIE VAN DE V. S. EN ENGELAND.

Het plan van Clarence Streit.

STROMINGEN EN IDEEEN IN DE VERENIGDE STATEN.

Men schrijft ons uit New York:

Uit de antwoorden op een enquête van het „Amerikaanse Instituut voor de Openbare Mening", die de soort van internationale orde na afloop van de tegenwoordige oorlog betrof, bleek enige tijd geleden, dat niet minder dan acht millioen Amerikaanse staatsburgers op het ogenblik het meest voelen voor een wereld-federatie van staten, die meer eenheid en een hechtere aaneensluiting van de volken zou kunnen bewerkstelligen dan het meest ingenieuze systeem van bondgenootschappen: voor een nieuwe Volkenbond, volgens het systeem, dat zich te Genève zo weinig tegen de harde realiteiten van internationale politiek bestand heeft getoond, bracht de enquête — begrijpelijkerwijze — heel wat minder belangstelling aan de dag.

Bijna op de dag af tegelijk met de interessante uitslag van deze rondvraag werd in New York een nieuw boek van Clarence Streit, met de titel „Union now with Britain", gepubliceerd. Dit boek is in zekere zin een vervolg op Streits vorig werk, „Union Now", dat enkele maanden vóór het uitbreken van de huidige oorlog verscheen, en het is een nieuw onderdeel van het ontwikkelingsproces, dat zich sedert enige tijd in Amerika aan het voltrekken is.

Clarence Streit is een 45-jarige journalist, die een expert is op het gebied van de Europese diplomatie. In 1917 ging hij als 22-jarig jongeling naar Frankrijk om daar met het Amerikaanse expeditieleger aan de oorlog deel te nemen, maar na de wapenstilstand keerde hij niet naar het vaderland terug; hij bleef in Parijs als attaché van de Amerikaanse delegatie ter vredesconferentie, waar hij o.a. tot taak had, een oogje te houden op de geheime documenten, die sommige geallieerde diplomaten wel eens achteloos lieten slingeren. In deze en andere functies kreeg hij tijdens de conferentie een intieme kijk op het karakter van de leiders der Europese politiek, zowel als op het systeem, dat de basis van die politiek vormde. Wat hij tijdens die conferentie-maanden van 1918 en 1919 leerde, heeft hij nooit vergeten.

Na zijn studies te hebben voltooid aan de Sorbonne en in Oxford, koos hij de journalistiek als beroep en jarenlang werkte hij als Europees correspondent voor Amerikaanse bladen. In 1929 benoemde de „New York Times" hem tot diplomatieken correspondent bij de Volkenbond te Genève en dat is hij gebleven tot het Geneefse instituut in 1939 alle betekenis als internationale machtsfactor had verloren. In die tien jaar had Clarence Streit volop gelegenheid, alle fouten en zwakke plekken in het Volkenbondssysteem te bestuderen en het resultaat van die studie was het boek „Union Now", waarin hij pleitte voor de oprichting van een federale unie der democratische staten.

Geen belangstelling.

Streit ging bij de uiteenzetting van zijn ideeën niet over ijs van één nacht: hij herschreef het boek niet minder dan vier keer. Niettemin durfde geen enkele Amerikaanse uitgever het risico van de uitgave aan; welke lezer zou er belang hebben in zulke hersenschimmige denkbeelden als die, welke Streit verkondigde? Tenslotte besloot de auteur, die ondanks alles niet aan de levensvatbaarheid van zijn idee twijfelde, het werk voor zijn eigen rekening te laten drukken in een beperkte oplaag van driehonderd exemplaren; want driehonderd mensen meende hij voor het plan wel warm te kunnen maken. Maar juist op dat ogenblik kwam er een aanbod van den New Yorksen uitgever Harper, het boek te publiceren, en nu — twee jaar later — zijn er meer dan vijftigduizend exemplaren van verkocht.

De grondgedachte van Streits werk was: de Volkenbond te vervangen door een Unie van zelfstandige — maar niet souvereine — staten, gebaseerd op dezelfde principes als die, waarvan de stichters van de Verenigde Staten van Amerika bij het opstellen van hun grondwet zijn uitgegaan. De kern van deze Unie kon volgens Streit het best worden gevormd door vijftien democratische landen, te weten: de Verenigde Staten, Groot Brittannië, Frankrijk, Canada, Ierland, Zwitserland, Nederland, België, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Finland, Australië Nieuw Zeeland en de Unie van

Zuid-Afrika; maar zoals de oorspronkelijke 13 Verenigde Staten langzamerhand tot 48 werden uitgebreid, zouden er ook andere volken in deze nieuwe Unie worden toegelaten, „naarmate zij de democratische rechten van hun staatsburgers ontwikkelen of herstellen". De 15 kern-landen omvatten 280 millioen inwoners; zij drijven 70% van hun buitenlandse handel met elkaar en zij bezitten 60 tot 95% van vrijwel elk essentieel oorlogsmateriaal, zodat oorlog tegen deze Unie onmogelijk zou zijn. (Men vergete niet, dat het boek in 1938 is geschreven.) Het parlement zou bestaan uit één vertegenwoordiger op elk millioen inwoners, tezamen het Lagerhuis vormend, een Senaat, en een Executief Comité van vijf leden onder voorzitterschap van een minister-president. De regeringen van de afzondelijke landen zouden haar tegenwoordige macht grotendeels behouden, maar met dien verstande, dat er zouden komen: eenheid van staatsburgerschap, eenheid van defensie, eenheid van geld, eenheid van de postale en andere communicatie-systemen, en een gemeenschappelijk vrijhandelsgebied.

Aanhangers.

Het boek trok onmiddellijk de aandacht in Amerika en sommigen noemden het „het enig mogelijke antwoord van de democratieën op Adolf Hitlers „Mein Kampf". Bekende persoonlijkheden als James Truslow Adams, James P. Warburg, William Allen White, Dorothy Thompson, generaal G. V. Strong, en talrijke andere politici, universiteitsprofessoren, schrijvers, uitgevers, industriëlen enz., schaarden zich achter Streit. De aanhangers van „Union Now" begonnen zich te verenigen tot een nationale organisatie (erop vertrouwend, dat hun voorbeeld in andere landen zou worden gevolgd) en thans heeft die organisatie al zestig onderafdelingen, terwijl zestig andere op het ogenblik worden gevormd en terwijl het vormen van groepen „Federal Unionists" in de vakverenigingen in volle gang is. Drieduizend Amerikaanse professoren en studenten zijn nu lid van de organisatie en een campagne voor het bijeenbrengen van een kwart millioen dollar propagandakapitaal is dezer dagen met succes beëindigd.

In Engeland is het plan voor de oprichting van een landelijke organisatie met enthousiasme ontvangen, met het gevolg, dat de Engelse nationale groep nu al 250 onderafdelingen en tienduizend leden telt, en dit alles terwijl het werk voor het organiseren van Streits volgelingen eigenlijk nog maar pas begonnen is.

Intussen heeft de oorlog Streit gedwongen, voorlopig enige wijziging in zijn ideeën te brengen. In zijn nieuwe boek heeft hij de gedachte van een groep van 15 kern-landen plaats laten maken voor de suggestie, dat de Unie van de Verenigde Staten en de verschillende delen van het Britse Rijk de eerste en meest realistische stap in de richting van een Wereld-Unie zou kunnen zijn. Een dergelijke aaneensluiting zou volgens Streit het beste middel zijn om de oorlog snel tot een goed einde te brengen; zij zou de mogelijkheden bieden tot het sluiten van alle openingen, die er nu in de blokkade van de thans onderdrukte volken de beste inspiratie vormen tot het afwerpen van hun juk. En het Executieve Comité van het inter-continentale Congres zou voor de beginperiode beperkt kunnen blijven tot twee mannen, die macht en verantwoordelijkheid zouden delen, zoals de consuls van het Romeinse Rijk deden: **Franklin Roosevelt en Winston Churchill.**

Geen plagiaat.

De tegenwoordige geestesstroming in Amerika is ongetwijfeld gunstig voor Streits ideeën en zal nog gunstiger worden naarmate Engelands positie in de oorlog sterker wordt. Het verwijt, dat Streit zijn hele plan heeft „afgekeken" van Shaws toneelspel „The Apple Cart." (waarin de schrijver op satyrische wijze suggereerde, dat de koning van Engeland onder omstandigheden, die echter slechts vaag op de tegenwoordige lijken, tot „keizer van Amerika" zou kunnen worden uitgeroepen) is onverdiend; in de Federale Unie kan elke staat naar eigen verkiezing kapitalistisch of socialistisch, een monarchie of een republiek zijn, als hij zich maar houdt aan een „Bill of Rights", die vrijheid van meningsuiting, van godsdienst, van pers en van vergadering garandeert. Dit punt in Streits programma heeft ongetwijfeld biezondere aantrekkingskracht voor Amerika, waar men — bij alle sympathie voor Engeland en bij alle belangstelling en hoogachting voor monarchistische ideeën niets wil weten.

In elk geval wint de gedachte van een Angelsaksische Federatie onder het Amerikaanse publiek voortdurend veld, al wil dat natuurlijk niet in het minst zeggen, dat de realisatie daarvan nabij is. En ook in Engeland wordt Streits idee al lang niet meer als een hersenschim beschouwd, zoals nog pas bleek uit een radio-rede, waarmee het Engelse parlementslid Josiah Wedgwood vanuit Londen het Amerikaanse volk heeft toegesproken en waarin hij o.a. zeide:

„Ik geloof niet, dat vereniging van Groot-Brittannië en de Verenigde Staten thans moeilijker te bewerkstelligen is dan de vereniging van Engeland en Schotland in 1707 was. Als ik mijn hoop vestig op een federatie van onze landen, komt dat omdat een Unie de sterkste band vormt en geen achterdeurtje openlaat voor het ontwijken van verplichtingen of het brengen van offers in de toekomst."

de tegengestelde politiek van het verenige geallieerde front. Zij zijn er ten zeerste van overtuigd dat hun toekomst en dit van hun imperium geheel afhangt van de bereidheid van vredelievende naties om met hen tegenstand te bieden aan Hitlers vriend in het Verre Oosten: Japan. De Nederlanders wilden Frans Indo China, zelfs al was dit aan Vichy verknocht, in het anti-agressiefront inschakelen en waren er op voorbereid de risico daarvan te aanvaarden. Doch dit bleek niet mogelijk. Nu zegt Batavia dat de Staten die zich verenigd hebben in een economisch anti-Japans front zich evenzeer moeten aaneensluiten tot een militair en maritiem verdedigend verbond. De Brits-Nederlandse samenwerking te dezen is vrijwel compleet, maar een officiële verklaring in deze zin ontbreekt nog. Doch dit heeft niet verhinderd dat de samenwerking tussen Singapore en Batavia perfect is en de Japanners weten dit heel goed. De Nederlanders zouden het allerliefst zien de totstandkoming van een A-B-C-D- (Australia-Britain-China-Dutch east-indies) front. Zij weten dat dit front in feite reeds bestaat, doch menen dat het niettemin nuttig zou zijn dit zwart op wit op gezegeld papier te zetten. De Nederlandse diplomatie is druk bezig daarvoor en zij is van mening dat, wanneer zo'n A-B-C-D-front er eenmaal is, het niet lang zal duren of ook de Verenigde Staten zullen er zich bij aansluiten."

DE NEDERLANDSE VELDDAG TE WEST PATERSON.

Duizenden kwamen Zondag samen in het Idle Wild Park in West Paterson (New Yersey) ter gelegenheid van de Nederlandse velddag, georganiseerd door de Unie van Nederlandse Verenigingen. Het merendeel van die duizenden bestond uit Nederlanders en Amerikaanse afstammelingen van Nederlanders en veel Nederlandse zeelui gaven ook van hun belangstelling blijk. Vrije Franse, Britse, Poolse, Tsjechische, Belgische en Joegoslavische groepen hadden zich aangesloten bij de parade van vechtende volken. Er werden dansen vertoond en zangnummers ten gehore gebracht, en er waren enige sprekers, waaronder de Nederlandse gezant Dr. Alexander Loudon.

HUISZOEKINGEN IN WIJK.

In Wijk de voorstad van Maastricht hebben Duitse militairen op 10 September vele huizen onderzocht en grote voorraden textiel, rubber en verdedigingsmiddelen in beslag genomen. Vijftig mensen zijn gearresteerd en naar werkkampen overgebracht.

SPINNIJDIG.

Het „Nationale" Dagblad (van 11 September) wijdt een woedend stukje aan het feit dat de op het veld staande oogst van een „kameraad" te Oostvoorne door saboteurs in brand gestoken en vernietigd is.

MAX BLOKZIJL WEET, WAT HEM TE WACHTEN STAAT.

Als u het misschien niet gelooft, dat Nederland zit te wachten op de dag van afrekening, dan zal Max Blokzijl, het mondorgel der nazies, u dat geloof wel bijbrengen. Want in zijn laatste radio-rede zeide deze Duitse vriend woordelijk: „de Nederlanders houden hun kruit droog voor de „grote dag" wanneer de Engelsen landen. Ik heb de laatste tijd een steeds toenemend aantal anonieme brieven gekregen waarin de schrijvers dreigend zeggen dat zij hun bijlen gereed hebben liggen, dat zij vuurwapens verstopt hebben, dat ze hun kruit droog houden."

Als Nazie-Blokzijl het zélf zegt......

En in dezelfde radio-rede vroeg deze „meneer" heel argeloos: „Nederlanders, waarom neemt uw vaderlandsliefde geen tastbaarder vormen aan dat het neerzetten van Oranje bloemen voor uw vensters op Koninginnedag?" Ook dit zegt genoeg.

Nederland.

ANTON MUSSERT WANHOPIG.

Het Aneta (Vrije Nederlandse) nieuwsagentschap deelde mede, dat de Nederlanders bakens vormen voor de Britse piloten. Voorts ontduiken zij de Duitse rantsoen-bepalingen in een voortdurende weerstand aan de Duitse bezettingstroepen.

Gemeld wordt, dat de Nederlandse nazie-leider Anton A. Mussert onlangs bij een publieke toespraak toegaf wanhopig te zijn wegens het uitblijven van steun aan de beweging. (Londen, (P), 29.9).

NEDERLAND WAS RIJK IN ALLE OPZICHTEN.

De Telegraaf (27 Augustus) heeft een interessant artikel over de bevolking in Nederland, waarin verwacht wordt, dat in de loop van as. November het inwoner-aantal de negen millioen zal overschrijden. Op 1 April immers bedroeg de bevolking 8.932.369 en er is een maandelijkse toeneming van 10.000. In een eeuw is de bevolking van Nederland verdrievoudigd want in 1842 werd de drie millioen gepasseerd. Nederland is na België, het dichtst bevolkte land van Europa en de zuigelingensterfte is er na Nieuw-Zeeland, het laagst van de wereld. Nederland dat een van de landen met de hoogste cultuur der wereld is, kon zijn bevolking, ondanks haar geweldige vergroting, op een zeer hoog levenspeil houden. Dit is niet slechts het gevolg geweest van de ontwikkeling der Rijksdelen buiten Europa doch was voornamelijk te danken aan de uitbreiding van industrie, handel en verkeer (men bedenke dat het Duitse „ideaal" is van Nederland een uitsluitend landbouwland te maken.

De oplossing van het vraagstuk hoe Nederland zijn 9 millioen burgers zal kunnen blijven voeden — zo eindigt de Telegraaf — hangt grotendeels af van het resultaat van de oorlog: „het is duidelijk dat onze hoge levensstandaard niet gehandhaafd kan blijven wanneer ons land zijn buitenlandse handel en zijn buiten-Europese gebiedsdelen zou verliezen."

EERVOL ONTSLAGEN.

De president der Gerechtshoven te Amsterdam en Den Haag, resp. **Mr. J. M. Jolles** en **Mr. E. Jellinghaus** zijn eervol ontslagen.

NEDERLANDSE HULP AAN DE RAF.

Nederlanders in vele steden gaan voort met „lichtbakens" aan de Raf te verschaffen door opzettelijk de verduisteringsbepalingen te overtreden. Zo hebben de Groningse bladen van 19 September vet-gedrukte waarschuwingen om de vensters 's avonds af te dekken. Het resultaat daarvan was niet groot: drie dagen later waren 85 Groningers gearresteerd wegens ongehoorzaamheid.

MR. DUYS ALS VERRADER GESTORVEN.

Mr. J. E. W. Duys, eens een der strijdbaarste Nederlandse sociaal-democraten, en vele jaren lid der Tweede kamer, is overleden. Duys is in 1935 door zijn partij uitgestoten en was sedert 1938 N.S.B.'er. Daarvoor kreeg hij onlangs de beloning: hij werd benoemd tot „vrederechter" te Alkmaar. Een veelbewogen, treurig en tragisch leven is hiermee geëindigd.

NEDERLANDS INDIE EN HET A.-B.-C.-D.-FRONT.

Aan een interessant artikel van een specialen correspondent van de Londense Times in Nederlands-Indië is het volgende ontleend: „de Nederlanders waren evenals die in Nederland zelf tot Mei 1940 absolute voorstanders ener absolute neutraliteitspolitiek, doch toen de onhoudbaarheid van deze politiek hun even dramatisch als plotseling werd duidelijk gemaakt, keerden zij zich met opmerkelijke snelheid tot

Getrouwd

HILDA J. DA COSTA GOMEZ

en

WILLEM H. M. SCHOTBORGH.

Adres:

Cur. 25|9|41. Oranjestraat 198. (1004

Curaçao.

OCTOBERMAAND BEGINT MORGEN.

De aandacht zij gevestigd op de Octobermaand, die morgen begint en tijdens welke biezondere kerkdiensten in alle parochies worden georganiseerd in verband met de oproep van onzen Apostolisch Vicarius van 23 September jl.

Hieruit citeren wij: „...... Z.H. Paus Pius XII heeft ook dit jaar weer een dringende oproep gedaan tot de Katholieken van de gehele wereld, om gedurende de Octobermaand, toegewijd aan Maria, de Koningin van de Allerheiligste Rozenkrans en tegelijk Koningin van de vrede, heel biezonder te bidden voor een spoedig herstel van de vrede.

Zoals eenmaal door het gebed van de Rozenkrans Europa gered werd van de overheersing der ongelovigen, zo moge ook nu door een algemeen en vertrouwvol bidden van de Rozenkrans, Europa verlost worden van de overheersing der vijanden van Christendom en beschaving.

Wij moeten tot Maria gaan, allen, groot en klein, rijk en arm, en dan met een rotsvast vertrouwen, dat door geen tegenslagen aan het wankelen kan worden gebracht, bidden: — Moeder Maria, Moeder van Jezus, den Vredevorst, — ook onze Moeder, neem onze beden aan en de beden van al uw kinderen, en bied ze aan Uw kind Jezus aan, opdat Hij de oneindige barmhartigheid van Zijn God-menselijk Hart over de wereld doe neerdalen en het spoedig weer vrede zij, en allen nà het herstel van de vrede mogen erkennen, dat Hij en Hij alleen de Koning is van maatschappij, huisgezin en individu."

Voor de tijden der Kerkdiensten zij verwezen naar de kerkelijst, die elke Vrijdag op blz. 3 wordt gepubliceerd.

MORGEN GROTE VERZOENDAG.

Vanmorgen had op de Joodse Nieuwe Begraafplaats (Berg Altena) een treffende plechtigheid plaats, genaamd de Haskaboth. Gisteren werd deze plechtigheid gehouden op de Oude Begraafplaats. De Haskaboth is het gebed, dat jaarlijks voor de Joodse gelovige overledenen gezegd wordt en waarin aan God voor hun zielerust wordt gebeden.

Vanavond met het ondergaan van de zon vangt Israels grootste feestdag aan: Jom Kipoer, de Grote Verzoendag, zoals die reeds in de boeken van Moses werd voorgeschreven. Om 18.30 wordt in de Synagoge Mikve Israel de openingsdienst voor de Grote Verzoendag gehouden, genaamd Kal-Nidre, terwijl de diensten op de feestdag zelf a.v. zijn: Zemiroth (psalmen) om 8.30; sjachriet (ochtendgebed) 9.15 voorlezing uit de H. Thora-rollen om 11 uur; moesafgebed 11.50; mincha of middaggebed 14.15; haskaboth of gebed voor de zielerust der overledenen 16 uur, **daarna om 16.30 de predicatie te houden door den Weleerwaarden Heer Rabbijn I. Jessurun Cardozo;** nengila (slotgebed) om 17.10 besloten door het stoten van de bazuin om de ramshoorn bij het invallen van de avond om 18.05, waarna de gelovigen naar buiten gaan om met een lofzegging te besluiten.

* * *

In verband met deze Joodse feestdag wordt de aandacht erop gevestigd, dat de meeste Joodse zaken in de stad Dinsdagavond (na 17 uur) en de gehele Woensdag gesloten zullen zijn. Ook de beide bioscopen Roxy en Cinelandia zijn hedenavond dicht.

HET VLIEGONGELUK TE SINT EUSTATIUS.

Het vliegtuig, dat op Donderdag 25 September bij St. Eustatius verongelukte, had een bemanning van 14 personen. 8 Personen behoorden bij de luchtmacht, 2 bij de marine en 4 waren in civiele dienst. Het ongeluk was te wijten aan de vernieling van de windcontroleurs door de orkaan.

De piloot landde met het vliegtuig veilig in de baai. 3 Personen kwamen om het leven. Gevonden werd het lijk van den mechanicièn W. K. Smith, dat deerlijk door de haaien verminkt was. Het lichaam werd per speciaal vliegtuig via San Juan naar de Verenigde Staten overgebracht. Niet werden gevonden de lichamen van de 2 civiele landmeters van Puerto Rico, A. Gresloscho en Arturo. Zondag werd het vliegtuig verscheept en vertrok de reddingsbrigade.

HET FEEST VAN CHRISTUS KONING.

Morgenavond, Woensdag 1 October, zal er in het theater Brion een vergadering worden gehouden ten einde plannen te beramen in verband met de viering van het feest van Christus Koning op 26 October as.

Z. H. E. de Apostolisch Vicarius zal tevens de parochiële Commissies en de centrale commissie instaleren.

JAN LUIDENS VIERT FEEST.

Heden vierde op de Paulus drukkerij de heer Jan Luidens zijn koperen feest. 12½ jaar heeft de jubilaris iedere dag opnieuw getrouw zijn werk vervuld.

Een hartelijke gelukwens zij hem geschonken.

FEEST IN DE PAROCIE VAN DE H. THERESIA.

Vrijdag as. zal, zoals ieder jaar gebruikelijk, het feest van de H. Theresia met grote luister gevierd worden. Z.H.E. de Apostolisch Vicarius zal des avonds het pontificaal lof celebreren.

JEANNE D'ARC.

Donderdagavond zal er in het parochiegebouw van de H. Rozenkranskerk te Pietermaai een toneelstuk worden opgevoerd, getiteld: „Jeanne d'Arc".

BOTICA'S.

Deze week hebben de volgende botica's de Zondag- en nachtdiensten:
Punda: Excelsior.
Otrabanda: Emma.

Winston Churchill spreekt.

BELANGRIJKE VERKLARINGEN.

In het Britse Lagerhuis deelde Premier Churchill mede, dat Groot-Brittannië's-, de geallieerde en de neutrale scheepvaartverliezen gedurende Juli, Augustus en September slechts een derde waren van de totale verliezen gedurende April, Mei en Juni. In een overzicht van de Britse oorlogspositie op de derde verjaardag van de München-overeenkomst, zeide hij, dat gedurende deze periode „de vernieling door ons van vijandelijke scheepvaart anderhalf maal zoveel is als gedurende de drie voorafgaande maanden en nog steeds stijgt met rasse sprongen."

Hij zeide, dat er zeer weinig belangrijke schepen, die ammunitie vervoeren, door Groot-Brittannië werden verloren en verklaarde: „Onze voedsel-reserves staan hoger dan bij het uitbreken van de oorlog. Er zullen dit jaar betere Kerst-diners zijn dan het vorig jaar en tegelijkertijd meer reden voor het houden van zulke diners."

Hij zeide, „dat de U-boten zullen worden geslagen en slechts kunnen worden geslagen door de dienovereenkomstige intensifisering van onze eigen maatregelen en ook door de bijstand, die wij in de steeds grotere mate ontvangen van buiten." Men moet echter verwachten, dat de duikbotenoorlog zal worden gevoerd door een groter aantal U-boten dan ooit tevoren en dat deze in hevigheid zal toenemen.

Hij zeide: „Weinig meer dan een jaar geleden schenen wij alleen te staan, doch terwijl de tijd voorbij ging hebben ons onwrikbaar gedrag en de misdaden van den vijand twee andere zeer grote mogendheden en naties in intieme relaties en vriendschap tot ons gebracht. Of wij naar het Oosten kijken of naar het Westen, wij staan niet langer alleen. Als wij kijken naar de slaglinie van het Russische leger en naar de vastbeslotenheid en actie van de Verenigde Staten, krijgen wij opbeuring en aansporing in onze strijd. Wij voelen rond ons het opstaan van alle verslaafde landen van Europa en wij zien hoe zij Hitler tarten. Ver weg in het Oosten zien wij de trouwe, geduldige, onuitputtelijke geest van het Chinese ras."

Churchill verklaarde: „Het enige tekort van den vijand is in de lucht."

Churchill verklaarde, dat het Britse Hoofdcommando verschillende malen de invasie van het continent had besproken om de druk te verlichten op de Russen. De Premier zeide openlijk dat hoewel Hitler een zeer ernstig tekort heeft in de luchtmacht, hij voor de rest het initiatief behoudt en Groot-Brittannië niet de macht had dit van hem te nemen. Hieraan voegde hij toe; „Indien Hitler ons zijn plannen niet zegt, zie ik geen reden waarom wij hem de onze zullen mededelen."

Churchill beloofde Rome te zullen bombarderen indien dit voordelig zou blijken in het beleid van de oorlog.

Churchill deelde mede, dat de Britse en Noordamerikaanse missies thans in bespreking zijn met de Sovjet-hoofden in Moskou. Vele belangrijke voorraden zijn reeds verzonden naar Rusland. Hieraan voegde hij toe: „Het zou kunnen zijn, dat het transport eerder dan de goede wil of de kundigheid de beperkende factor zal zijn."

Terwijl hij sprak leunde de Russische Ambassadeur Maisky over de balustrade van de diplomatieke galerij. Het Huis juichte keer op keer, terwijl Churchill refereerde naar de verjaardag van de München-overeenkomst en verklaarde, dat Groot-Brittannië „klom van de bodem van het gevaar naar het betrekkelijk brede plateau in Wereldoorlog II" Hij becritiseerde als „natuurlijke en beroeps-tegenstanders, de critici, die de Regering ervan beschuldigen zwak, bang en lethargisch te zijn (Londen, (AP) 30.9).

DE CONFERENTIES IN MOSKOU BEGONNEN.

W. Averell Harriman, hoofd van de Noordamerikaanse delegatie bij de Brits-Noordamerikaans-Russische conferentie voor steun aan Rusland, beloofde bij de openingszitting, dat de Verenigde Staten aan Rusland de meest volledige steun zouden geven in de oorlog tegen Duitsland.

Een half uur later eindigden de openingsspeeches en ging de zitting uiteen om zich te splitsen in Comité-zittingen, die zich verdiepten in de technische problemen hoe zulke hulp het best zou kunnen worden uitgevoerd.

De Minister van Buitenlandse Zaken van Rusland, Vyacheslav Molotov, die als Voorzitter fungeerde, deelde aan de delegaten mede: „Ik hoop, dat de conferentie zal geleid worden door de hoge idealen, welke tot uitdrukking zijn gebracht door President Roosevelt en Premier Churchill op 15 Augustus, toen zij de conferentie aan Premier Joseph Stalin in een boodschap voorstelden."

Op Molotovs verzoek werden afzonderlijke Comité's gevormd voor het bespreken van quaesties betreffende het leger, de vloot, de luchtmacht, het transport, de ruwe materialen en de medische artikelen. Molotov zeide: „De tijd is kostbaar. Laat ons aan het werk slaan."

Lord Beaverbrook, Hoofd van de Britse delegatie, zeide: „Wij zijn partners van de Russen. Wij zijn hier vandaag om hun te tonen, dat wij bereid zijn elk offer te brengen om te helpen onzen gezamenlijken vijand te verslaan. Mr. Molotov zeide, dat de tijd kostbaar is. Hij heeft gelijk. Wij zullen een lesje geven aan hen, die de oorlog maken. Wij zullen alles doen wat in ons vermogen ligt om den overweraar eronder te krijgen."

Harriman zeide, dat de gebeurtenis historisch is omdat de Verenigde Staten non-belligerent zijn. „Doch wij zijn gekomen met uw geallieerde Britten met het zelfde doel om u elke steun te verlenen tegen de heftige niet uitgelokte aanval op u door Hitler en zijn cohortes. Uw succes betekent alles voor het Noordamerikaanse volk. Ik heb de opdracht u de meest volledige steun te beloven, heden, morgen en zolang de strijd duurt tot de uiteindelijke overwinning daar is. Laat ons thans aan het werk gaan."

De Comité's hebben de instructie om dag en nacht te werken en een volledig rapport betreffende de Russische benodigdheden Vrijdag gereed te hebben. Onder de Sovjet-autoriteiten, die bij de openingszitting aanwezig waren, bevonden zich Vorosjilov, Kuznetsov, Mikoyan, V. A. Malysjek, Commissaris van de middelzware machinebouw, A. L. Sjakurin, Commissaris van de vliegtuigindustrie en Yakovlev, Vice-Commissaris van de vliegindustrie, Golikov en Oumansky. Steinhardt en Cripps waren ook tegenwoordig (Moskou, (AP) 29.9).

AMBASSADEUR GREW CONFEREERT IN JAPAN.

In gezaghebbende kringen wordt bekend gemaakt, dat uitgebreide conferenties plaats hadden tussen den Noordamerikaansen Ambassadeur Joseph C. Grew en den Japansen minister van Buitenlandse Zaken Teijiro Toyoda. De besprekingen hadden plaats op Zaterdag. Gemeld wordt, dat ongetwijfeld quaesties van het grootste belang besproken werden. Officieel werd hierover echter niets gemeld. (Tokio, (AP) 29.9).

OOK DE JAPS SPREKEN VAN SUCCESSEN.

De Japanners deelden mede, dat hun strijdkrachten die beweerden Changsha veroverd te hebben, 21 mijl naar het Zuiden oprukten van de hoofdstad der Hunanprovincie en het spoorwegcentrum Chuchow bezetten.

Deze nieuwe overwinning, die gemeld werd in de Japanse veldberichten, volgde op het communiqué, waarin de verovering van Changsha gemeld werd als beëindigd op gisterenmiddag, waarbij de overblijfselen van het 74ste Chinese leger in de heuvelen naar het Zuiden werden gedreven. (Shanghai, (AP), 29.9).

MOGELIJK BEZOEK VAN STALINS ADVISEUR AAN WAVELL.

De Britse radio deelde mede, dat Maarschalk Boris M. Shaposhnikov, de militaire adviseur van Stalin en vertegenwoordigend Commissaris van Defensie, arriveerde in het Algemeen Russisch Hoofdkwartier in de Oekraïne. Het is mogelijk, dat hij een bezoek zal brengen aan Generaal Sir Archibald Wavell, Opperbevelhebber van de Britse strijdkrachten in Indië. Men zeide niet waar Shaposhnikov en Wavell elkaar zouden kunnen ontmoeten, doch tevoren had de Britse radio gezegd, dat het onwaarschijnlijk is, dat Wavell een bezoek zal brengen aan Rusland (New York, (AP) 29.9).

WAVELL OVER EEN MOGELIJKE BEDREIGING VAN DE CAUCASUS.

Wavell verkleinde voor de correspondenten elke huidige Duitse bedreiging voor de Caucasus door te zeggen, dat zij eerst een eind zouden moeten maken aan de Russische Zwarte Zeevloot, òf door al de bases te veroveren òf door de Italiaanse Vloot te zenden om strijd te leveren. „Het laatste zou inhouden, dat de Dardanellen werden veroverd en ik geloof niet, dat de Turken deze zo gemakkelijk zouden afstaan", zeide hij. Wavell was opzettelijk vaag omtrent zijn toekomstige verrichtingen (Teheran, (AP) 29.9).

DE 6 TER DOOD GEBRACHTE TSJECHEN.

De Duitse radio zond een bericht van DNB uit, afkomstig uit Praag, dat 2 ex-generaals, 2 inwoners van Praag en 2 Tsjechen van Bruenn (Brno) opsomde als de geëxecuteerden. Gemeld werd, dat de Generaals veroordeeld werden wegens hoogverraad en de anderen omdat zij in het bezit waren van wapenen of sabotage gepleegd hadden (New York, (AP) 29.9).

„Spaar, Heer, en erbarm U over oud en jong, over armen, wezen en weduwen, over hen die ziek zijn en hen die smart lijden, over hen die aan gevaar zijn bloot gesteld of kwelling lijden, over hen die onder 's vijands aanval of in gevangenschap zuchten, over hen die in de kerker zijn of in ballingschap moeten leven, maar nog meer over diegenen onder Uw dienaren, die om Uwentwil of om wille van het rechtzinnig geloof vervolgd worden door volken die geen God kennen of wel door afvalligen of ketters; gedenk U hunner, kom tot hen, breng hun troost en schenk hun spoedig vrijheid en verlossing."

(Uit het Ochtendgebed der R.K. Kerk, byzantijnse ritus).

SENATOR CONNALLY IS VOOR DE INTREKKING VAN DE NEUTRALITEITSWET.

Senator Connally, een Democraat van Texas, verklaarde, dat de Verenigde Staten onieuw het houden aan de doctrine van vrijheid van zeeën moeten verklaren en reorganiseren. Hij verklaarde, dat indien de hulp aan Groot-Brittannië effectief wilde zijn, men wapenen en ammunitie behoorde af te leveren op die punten, waar deze met het meeste effect zouden kunnen worden gebruikt. Connally, die voorzitter is van het Senaats-Comité voor buitenlandse zaken, deelde aan zijn radio-luisteraars mede, dat „Hitler onze schepen tot zinken brengt, waar hij deze vindt. Hij zendt zijn duikboten in onze defensieve wateren. Hij tart ons. Hij vermoordt onze burgers. Hij vernielt onze schepen."

Connally verklaarde, dat het intrekken van de zogenaamde neutraliteitswet niet wilde zeggen, dat men dan niet meer neutraal zou zijn. Na de intrekking zouden de Verenigde Staten neutraal zijn onder internationale wetgeving. Door deze wet wordt het bewapenen van de koopvaardijschepen verboden. „Ik ben ervoor die clausule in te trekken", zeide hij. „Het is mijn mening, dat de koopvaardijschepen, die thans meedogenloos op zee worden aangevallen, terwijl deze op wettige wijze handel drijven, in staat moeten worden gesteld zich te bewapenen voor de noodzakelijke zelfverdediging, voor de verdediging van de goederen en de rechten" (Washington, (AP) 29.9).

WEER KREGEN DE NAZIES KLAPPEN.

De Sovjet-Regering deelde mede, dat het Rode Leger twee klappen toebracht aan de Duitsers aan het Noordwestelijke front, terwijl de driemogendheden-delegaties de middelen bespraken om de technische moeilijkheden te boven te komen om de vloed van oorlogsmaterialen van de Verenigde Staten en Groot-Brittannië naar Rusland te versnellen. Het Sovjet-Informatiebureau zeide, dat de Russische tankstrijdkrachten 1500 Duitsers doodden of verwondden, 12 tanks vernielden en 27 beschadigden in een slag, die 7 dagen duurde in een Noordwestelijk gebied. Gemeld werd, dat meer dan 600 Duitsers gedood werden in een slag, waarbij Sovjet-eenheden de indringers verdreven van punt B., terwijl in geen van beide gevallen de juiste plaats werd opgegeven. De meest heftige gevechten hebben plaats bij Leningrad, waar de bittere strijd wordt voortgezet. Het communiqué zeide, dat 263 Duitse vliegtuigen op Vrijdag en Zaterdag werden neergeschoten. Dit vertegenwoordigt het grootste aantal vliegtuigen van de Duitse luchtmacht, dat ooit verklaard werd te zijn vernield gedurende een periode van 48 uur. De Russen gaven het verlies toe van 59 toestellen. Gemeld wordt, dat Sovjet-oorlogsschepen, die steun verlenen in de defensie van Leningrad, een tweede torpedojager in de Baltische Zee tot zinken hebben gebracht in een slag, waarbij naar oorspronkelijk gemeld werd, een kruiser en een torpedojager zouden zijn vernield.

De driemogendheden-conferentie kwam bijeen in comité-kamers, met de bedoeling tegen. Vrijdag volledige rapporten gereed te hebben betreffende Ruslands benodigdheden en de manieren om hierin te voorzien. Premier Joseph Stalin hield een bespreking met Lord Beaverbrook en W. Averell Harriman, welke 3 uren en 15 minuten duurde. De Russische Commissaris van Buitenlandse Zaken Vyacheslav Molotov is voorzitter van de Brits-Noordamerikaans-Russische besprekingen. (Moskou, (AP) 30.9).

TAYLORS BEZOEK AAN DEN PAUS WAS NIET TELEURSTELLEND.

Uit een onbetwistbare bron wordt vernomen, dat Myron C. Taylor, Roosevelts Gezant, aan Churchill mededeelde, dat zijn bezoek aan den Paus niet teleurstellend was. Deze bron deelde mede, dat Taylor zeker niet naar Roosevelt terugkeert met vredesplannen. De speciale Gezant bij het Vaticaan zal spoedig uit Groot Brittannië vertrekken. (Londen, (AP) 30.9).

6 TSJECHEN TER DOOD GEBRACHT.

De verbannen Tsjechische Regering maakte bekend, dat 6 personen op orders van den nieuwen Reichs Protector voor Boheme en Moravië, Reinhard Heydrich, werden tot dood gebracht. Hieronder bevinden zich Generaal Josef Bily, de vroegere militaire Commandant van Boheme en de divisie- Generaal Hugo Vojti. (Londen, (AP) 29.9).

LICHTE AARDBEVING IN ENGELAND.

Een aardbeving, welke 3 minuten duurde, werd gevoeld in Bethseda, North Wales, kort na 18 uur (Londen, (AP) 29.9).

BRITSE AMBASSADEUR STELT VERTREK UIT TOKIO UIT.

Een zegsman van de Britse Ambassade maakte bekend, dat Ambassadeur Craigie voor onbepaalde tijd zijn voorgenomen reis naar de Verenigde Staten heeft uitgesteld op instructies of suggesties van Londen (Tokio, (AP) 29.9).

INWISSELING VAN GEWONDEN.

Een trein met 300 gewonde Engelsen trok door Zwitserland op weg naar een Franse haven, waar de manschappen aan boord zullen worden gezet van een Brits hospitaalschip.

Het Britse schip brengt Duitse gewonde oorlogsgevangenen in ruil. Het plan bestaat om in totaal 1100 Engelse gewonden naar Franse havens te vervoeren. (Bern, (AP), 29.9).

EMMASTAD.

SOCIËTEIT „ASIENTO".

Dagschotels:

Heden: Varkenscarbonade, geb. aard., doperwten.
Morgen: Bami.

Agenda:

Dinsdag, 30 September 19.30 uur Competitie biljarten „B" klasse.
Dinsdag, 30 September 20.00 uur: Repetitie „Ido"-orkest.
Woensdag, 1 October 19.30 uur: Competitie biljarten Hoofdklasse.
Donderdag, 2 October 19.30 uur: Competitie biljarten „C" klasse.
Vrijdag, 3 October 19.30 uur: Competitie biljarten „A" klasse.

WACHTDIENSTEN.

Dinsdag, 30 September 1941.

Telegram Afdeling: Hr. Bonzet, tel. 353, L. de Colignylaan 14.
Shipping & Supplies: Hr. de Vlieger, tel. 244, Bernhardlaan 10.
Scheepvaart Afdeling: Hr. Wortel, tel. 448, Bernhardlaan 1.

KINDERBOEKEN.

Bij H. van Gelder — Cohen, Negropont 53, tel. 234, ligt een lijst ter inzage van bij de Fa. Kolff te Batavia voorradige kleuter- en kinderboeken (met prijsopgave).

Hierbij zijn ook een paar boeken voor kinderen boven de 14 jaar. Wie hiervan wil mee bestellen, moet zich vóór Zaterdag as., met hem in verbinding stellen.

PROTESTANTSE JEUGDVERENIGING EMMASTAD.

Woensdag, 1 October as., zal er muziekcursus gehouden worden van 20 tot 21 uur ten huize van den heer Boon, Negropont 66. Alle kinderen zijn hartelijk welkom.

BILJARTVERENIGING „HOLLAND".

Donderdag 2 October as., om 20 uur Algemene ledenvergadering in Sociëteit Groot Kwartier.

Het bestuur raadt u in uw eigen belang aan om deze vergadering te bezoeken, want er zullen verschillende punten besproken worden, die u ten zeerste aangaan. Het bespreken van de feestavond op 11 October, tevens bekendmaking van prijswinnaars enz.

Agenda: Opening; voorlezing der notulen; prijswinnaars; rondvraag; sluiting.

SPORTCLUB „ASIENTO".

Hockey.

Donderdag 2 October as., onderlinge wedstrijd tussen de Asiento-leden; aanvang 16.45 uur.

Athletiek.

Woensdag 1 October zullen de dames van Asiento een slagbalwedstrijd spelen tegen de meisjes van Asiento; aanvang 16.45 uur; op het terrein Rio Canario.

Opstelling Dames: Mevr. De Mol; Mevr. Lambij, Mevr. Nebbeling, Mevr. Zilvold, Mevr. Jansen, Mevr. De Back, Mevr. v. Santen, Mevr. Schaap, Mevr. Nitzsche, Mej. Mulder-Drenth, Mej. v. Vliet, Mej. Alders.

Reserve: Mej. Neef, Mej. Struving, Mej. v.d. Steen.

Opstelling Meisjes: S. Batenburg, T. Hessels, N. Brandwijk, B. Scholder, H. Ouwerkerk, S. Kruizinga, M. Kanaar, E. Groothuis, B. Wensink, T. Gigengack, A. Kwaak, M. Wilson.

Reserve: R. Batenburg, H. Kwaak, G. Rabeneck, J. Kreps.

In verband met de slagbalwedstrijd zal voor de 3e les meisjes die middag geen gymnastiek zijn.

ALLERLAATSTE NIEUWS.

In de afgelopen nacht viel de Britse luchtmacht Stettin en Hamburg aan. Officieel meldt Londen, dat het slagschip „Nelson" door een torpedo getroffen werd van een vliegtuig in de Middellandse Zee, doch geen ongevallen te betreuren had. Bij de aanval op het convooi in de Middellandse Zee werden 12 Italiaanse vliegtuigen neergeschoten. De „Nelson" bevond zich onder het escorte van dit convooi. Uit Londen wordt gemeld, dat volgens berichten uit neutrale hoofdsteden, er enige reden is om te geloven, dat de Duitse campagne in Rusland in de verkeerde versnelling is geplaatst.

De Duitsers waren waarschijnlijk van plan eerst naar Moskou op te rukken en dan te proberen de rijkdommen van de Oekraïne te nemen. Waarschijnlijk hebben de Duitsers een zwakke plek gevonden op de verkeerde plaats aan het reusachtige Oostfront. Volgens berichten, die Londen bereiken, hebben de nazies helemaal geen vordering gemaakt op de Perekop-landengte. Overigens is er geen enkele aanwijzing, dat de Duitsers ergens voortgang hebben gemaakt. Volgens getelefoneerde berichten uit Leningrad naar Moskou hebben de verdedigers de Duitse belegeraars op Zondag en Maandag uit een aantal bezette plaatsen verdreven. De Russen behouden het initiatief.

Berlijn meldt, dat gisteren nog 20 Tsjechen werden geëxecuteerd op beschuldiging van een complot teneinde de Duitse heerschappij af te werpen.

Een Duitse militaire zegsman deelde mede, dat er gedurende de volgende dagen weinig nieuws van het Oostfront zal zijn „om zekere redenen". Hieraan voegde hij toe, dat zekere belangrijkheid kan worden gehecht aan de verklaringen in de Duitse pers, dat de campagne in Rusland gedurende de wintermaanden zal voortduren.

WIJ GEVEN GELD.

Wat wordt ermee gedaan?

In het blaadje van het Comité Nederland te Emmastad staat ditmaal een bijdrage, waarin een vraag behandeld wordt, waarmede velen tobben en waarover veel ergernis heerst.

Ook buiten de Isla-grenzen komt deze quaestie ter sprake, zodat het goed is hieronder de meest kernachtige gedeelten uit het artikel van den pseudonymus Typer en het antwoord van S(tok?) te releveren.

„Typer" schrijft dan:

„De wens van het C.N. [Comité Nederland] is, dat er gelden bijeen gebracht zullen worden, om de strijd tegen de nazies te helpen winnen. Maar helpen die gelden werkelijk de oorlog winnen? **Worden er door de actie van C.N. meer vliegtuigen gebouwd, meer bommen vervaardigd enz., dan anders het geval zou zijn?** De fabrieken in Engeland en Amerika werken op topspoed, **er wordt gemaakt wat gemaakt kan worden, en niet wat betaald kan worden.** Het enige, dat met deze actie bereikt wordt, is, dat wanneer de oorlog voorbij is, de Engelse Staatsschuld iets, laten we zeggen 1/1000%, kleiner zal zijn. Is dit nu werkelijk ook maar van het geringste belang?

Na de oorlog zullen wij allen veel geld nodig hebben, ten eerste om onze half verhongerde familieleden te steunen, ten tweede voor alle andere landgenoten in ons reeds nu zo geplunderde en verwoeste vaderland. Iemand met een groot salaris, laten we zeggen boven ƒ 700.—, kan naast wat hij aan het fonds geeft, ook nog een behoorlijk bedrag voor dit doel gereed maken, maar voor de anderen geldt dit niet. Mij is bv. verteld, dat één der comitéleden met een salaris van boven ƒ 1500.— daarvan 15% aan het fonds geeft. Zo iemand is echter toch in staat iedere maand een bedrag naar de bank te brengen, waar ik van zou duizelen en kan dus na de oorlog zijn familieleden helpen. Indien het nu waar was, dat de gelden van het C.N. de oorlog helpen winnen, zou ik dit het belangrijkste vinden. Maar ik meen hierboven reeds aangetoond te hebben, dat dit niet zo is, nl. dat ze alleen helpen om de oorlogsschuld van Engeland voor een minimaal gedeelte te verkleinen.

Mij lijkt het juist, als er een salarisgrens voorgesteld wordt, waaronder men niet verwacht, dat er aan het fonds gegeven zal worden. Willen sommigen het toch doen, dan staat hun dat vrij.

Misschien zou er dan ook een aparte rekening voor ieder geopend kunnen worden, waarop men 10% van zijn salaris stort, voor het doel, dat mij en velen met mij nader aan het hart ligt dan de Engelse oorlogsschuld, nl. de hulp, die onze familieleden na de oorlog van ons verwachten en waarop zij recht hebben. De gelden op deze rekening gestort zouden natuurlijk het persoonlijk eigendom van den gever moeten blijven, zodat men ingeval van nood daar altijd gebruik van kan maken. Na de oorlog worden de gestorte bedragen aan de gevers terug gegeven, zodat iedereen een behoorlijk bedrag in handen krijgt, dat hij naar eigen goeddunken kan besteden. (Voor eigen familie of voor algemene hulp.)"

Uit het antwoord van S (Stok?) halen wij het volgende aan, zonder daarbij te weten, of dit als een officiële verklaring van het C.N. moet worden beschouwd, dan wel als een persoonlijke mening van den Heer S.

„Ja, het is de wens van het C.N., dat er gelden bijeengebracht worden. Of nu juist deze gelden de oorlog helpen winnen, is zeer zeker twijfelachtig, maar u moet niet alleen deze gelden op zichzelf beschouwen. Daarnaast moet u ook kijken naar andere fondsen, niet alleen op Curaçao, maar ook in Nederlands Oost Indië, en overal op de wereld, waar nog vrije Nederlanders wonen. Alles bij elkaar genomen is er in totaal een zeer respectabel bedrag ingezameld; en dit bedrag is in hoofdzaak omgezet in vliegtuigen, die thans meehelpen den vijand te bestrijden. En steeds geldt de regel, dat vele kleinen een grote maken, zodat de financiële actie van het C.N. als onderdeel van de totale Nederlandse activiteit van het uiterste belang was, is en steeds zal blijven. U hebt gelijk met uw opmerking, dat er gemaakt wordt, wat er gemaakt kan worden.

Maar kijkt u ook eens naar de lease-lend bill! Het Amerikaanse volk is bij de huidige stand van zaken ten hoogste evenveel geïnteresseerd aan het winnen van de oorlog door de geallieerden, als het Nederlandse. En toch hebben de economische krachtsinspanningen van Amerika, die het directe gevolg zijn van de door dit land gevoerde politiek, ten gevolge, dat de levensstandaard aldaar en eveneens de belastingen, die de Amerikaanse burger moet opbrengen, aanmerkelijk gestegen zijn en zich nog steeds in stijgende lijn bewegen. En gelooft u verder niet, dat door de met ons goede, nog waardevolle geld contant betaalde strijdmiddelen de economische kant van de geallieerde oorlogsvoering een klein weinig gediend is? Maar nu ons hoofd-argument: vindt u eigenlijk niet, dat wij de plicht hebben ook wat te betalen aan de directe oorlogsvoering? Wat het uiteindelijk financieel resultaat voor de Engelse oorlogsschuld zal zijn, moet ons koud laten. Engeland vecht voor zijn eigen lijfsbehoud, zeker, en wil uit zeer begrijpelijke redenen de oorlog winnen. Maar ook wij dienen daarvoor te vechten als wij kunnen! Zou u dus Engeland in zijn eentje de zaak willen laten opknappen, en, als dan de oorlog door Engeland gewonnen is, zeggen: dank jullie wel hoor voor de moeite en nou gaan wij weer naar het door jullie toedoen bevrijde Holland [?? — bedoeld zal toch zeker zijn ons vaderland, Nederland dus?] terug en stoppen onze opgespaarde penningen (als die dan nog waarde hebben) in onze eigen zaak? Neen, dat kan niet uw bedoeling zijn. Het zou koren zijn op de molen van die Engelsen, die wel eens van ons Hollanders [lees: Nederlanders] gezegd hebben:

> In matters of commerce
> The fault of the Dutch
> Is giving too little
> And asking too much.

En zij zouden gelijk hebben ook, indien alle Nederlanders uw opvatting zouden huldigen.

Hebt u er wel eens nauwkeurig aandacht aan geschonken hoeveel het Engelse volk thans aan belasting moet betalen zowel direct als indirect, welke belasting voor het grootste percentage dient de kosten van de oorlog op te brengen? Daarmede vergeleken, is de gemiddelde bijdrage van ons [C.P.I.M.- en C.S.M.-mensen] aan het C.N. (7% zoals bekend) nog slechts een kleinigheid. En als wij het nu op de keper beschouwen, zouden we eigenlijk nog willen beweren, dat wij hier per slot meer dienden te betalen dan zij daar, aangezien onze verdere lasten nihil zijn, terwijl onze bondgenoten in het oorlogsgebied dag in dag uit bloot staan aan alle kwellingen van de oorlog. Reeds 50.000 burgers werden alleen in Engeland al gedood door luchtbombardementen! Neen, geachte inzender, wij moeten thans onze hulpvaardigheid, onze opofferingsgezindheid onder bewijs stellen, opdat wij later ook het recht hebben de vruchten van de overwinning te plukken.

Wat er na de oorlog zal zijn, en wat wij dan kunnen doen, weten wij nu nog niet en daar moeten wij nu eenmaal nog niet aan denken. Eerst deze oorlog winnen, is de eis van het ogenblik. Als wij deze oorlog verliezen, dan zullen we wel helemaal niets kunnen doen voor onze familie. En trouwens, kunt u er zeker van zijn, dat uw thans bespaarde geld na deze oorlog nog zijn koopkracht bezit?

En hiermede komen wij meteen op de quaestie van onze bijdragen als zodanig. De actie van het C.N. is er op gericht zo veel mogelijk in te zamelen, en daarbij richt het zich tot allen, van hoog tot laag. Op de bijdragen van ieder persoonlijk kan men geen dwang uitoefenen, ten hoogste morele pressie, en men moet het daarom aan ieders eigen geweten overlaten, wat hij wil geven. Bovendien is het moeilijk alle persoonlijke omstandigheden juist te beoordelen. U noemt nu een bepaald voorbeeld, dat u verteld is, en indien dit juist is, kunnen wij ons voorstellen, dat dit uw eigen geestdrift niet bevordert. Ook ons worden wel eens voorbeelden verteld, bijv. van mensen met zeer hoge salarissen, die helemaal niets aan het C.N. betalen! Maar naar dergelijke voorbeelden, die natuurlijk onze actie kunnen verzwakken, moeten we nu juist niet kijken! Er zijn gelukkig altijd nog talloze goede voorbeelden en met deze voor ogen moeten wij voortgaan Indien een ieder niet naar de slechte kant kijkt, maar alleen naar de goede, of nog beter, indien ieder dat doet, wat hij meent tegenover zijn Nederlanderschap te moeten doen, nu, dan zullen we er wel komen en dan zullen misschien de slechte voorbeelden langzamerhand verdwijnen, geïnspireerd door de goede voorbeelden, die zij in hun dagelijkse omgeving kunnen vinden.

In verband met het bovenstaande ligt het dan ook nooit op de weg van het C.N. salarisgrenzen te gaan voorstellen. Het C.N. doet slechts een beroep op ons Vaderlanderschap, maar dit beroep zal het steeds weer herhalen, om toch allen wakker te schudden en ook wakker te houden.

Uw voorstel van een aparte spaarrekening hebben wij eigenlijk reeds in het voorgaande besproken. Onzes inziens heeft dit thans nauwelijks zin. En daarbij komt nog, dat een dergelijk initiatief zelfs al mocht sparen enige zin hebben, wat niet onze opvatting is, niet op de weg van het CN. ligt, maar veeleer aan ieder persoonlijk zou moeten worden overgelaten. Het is niet de taak van het C.N. voor zijn leden er voor te zorgen, dat de eindjes netjes aan elkaar worden geknoopt, zijn taak is het alles te bevorderen, dat kan dienen tot de vrijmaking van Nederland. Dat is de eerste stap, die wij onder alle omstandigheden en met inzet van alle middelen dienen te bereiken."

S. heeft in vele punten gelijk, al is vooral het begin van Typers stuk raak. Allereerst moet er gegeven worden. moet er veel gegeven worden en het strekt der Isla-bevolking tot ere, dat zij met haar iedere maand bijeengebrachte 100.000 gld. een eerste plaats zal innemen onder de volksgroepen, die voor de bevrijding onzes vaderlands hebben gewerkt.

Het komt ons voor, dat S. ook gelijk heeft, wanneer hij zegt, dat het buiten de weg van het C.N. ligt salarisgrenzen vast te gaan stellen. Ook lijkt het ons niet juist om gelijk een zekere v.d. S. elders in hetzelfde nummer (blz. 14) voorstaat van overheidswege een belasting van 10% in te stellen, want dan worden de lieden met lage salarissen te hoog en die met hoge salarissen veel en veel te laag aangeslagen. De spontaneïteit is trouwens wel zo karaktervol. Het is nu eenmaal een triest feit — ook het Prins Bernhard-Comité te ònzer stede klaagt daar over en voor zover zijn leidslieden ons gegevens verstrekken, is het een gerechtvaardigde klacht —, dat vele (gelukkig niet alle) méér bedeelden een schandelijk figuur slaan vergeleken bij lieden, die minder verdienen.

Tenslotte heeft S. zeer zeker ook gelijk, wanneer hij aan Typer de vraag stelt, of na de oorlog onze guldentjes nog hun koopkracht zullen hebben. Neen, een spaarfonds — zolang de stabiliteit van de gulden niet gegarandeerd is en na de jongste Statendebatten dienaangaande en de „Nota naar aanleiding van het Eindverslag en het Supplement-Eindverslag" vrezen wij het ergste — lijkt ons ook niets.

Niettemin staan er in het stuk van Typer gezonde denkbeelden, kèrngezonde denkbeelden zelfs, die men tegenwoordig op Curaçao alleen maar uiten kan op gevaar af voor een slecht vaderlander of een pro-nazie te worden uitgemaakt. Dit geldt vooral voor hen, die hun denkbeelden via de pers naar voren willen brengen, hetgeen in onze democratie mogelijk moest zijn, maar helaas niet meer volkomen mogelijk is. Te licht heeft men hier vergeten, dat alleen door gezonde en binnen de grenzen der beschaafdheid blijvende critiek, de zaken groot worden. Nog onlangs (13 Sept.) haalden wij uit de Javabode een hoofdartikel aan, waarin de practische onmogelijkheid in Indië van critiek op het burgerlijke en militaire overheidsbeleid vergeleken werd met het Teutoonse „das Maul halten", in tegenstelling met de persvrijheid, die thans nog in Groot-Britannië heerst, „waar het burgerlijk en militair beleid de papierschaarste ten spijt er soms niet mals van langs krijgt." Het is trouwens bekend, dat er in Groot-Britannië géén praeventieve pers-censuur bestaat zoals hier, waar men dus „plus catholique que le Pape" wil zijn.

Vanzelfsprekend ontstond er zo op Curaçao een roddel-critiek, die veel bederven kan en ook bedorven heeft.

Beide, het C.N. en P.B., hebben dat tot hun schade moeten ondervinden.

„Maar wat doet C.N. nu eigenlijk?" is de titel van een stuk in hetzelfde nummer, door K(Koster?).

Het is goed, dat deze vraag gesteld werd, want dit is zeer zeker een van de meest naar voren gebrachte klachten. De Heer K. wijst dan op het kleding-comité, den penningmeester, die 900 contributies te behandelen heeft, de Militaire Commissie (weliswaar niet uitgebot tot wat men ervan verwachtte, maar toch nog actief met schietoefeningen), onderhandelingen betreffende en hulp bij evacuatie van familieleden van ingezetenen van Emmastad (resultaat: één voorschot werd verstrekt!). En: „het is de bedoeling in het volgend nummer nog meer grepen te doen uit de werkzaamheden, die C.N. tot zijn werkingssfeer rekent", aldus besluit K.

De hoofdinhoud van der meesten klacht is evenwel: waar blijft het geld? Een ton per maand is toch wel veel! Vermoedelijk zal de Heer K. dat in het volgend nummer vertellen. Wij willen hier evenwel aan toevoegen een opinie, die op de Isla momenteel in vele kringen vernomen wordt. Men is — en terecht — ontevreden, dat de Nederlandse regering totaal niets doet voor de 2000 Nederlandse refugees, die nog altijd in Portugal geestelijk en lichamelijk ten onder gaan. „Waarom, zo zegt men, besteden wij niet eenmaal de maand-opbrengst eraan om een schip uit te rusten om diegenen onzer landgenoten, die het willen risqueren, in staat te stellen naar hier te komen? Ongetwijfeld zullen vrijwel allen dat willen. De Curaçaose autoriteiten zullen natuurlijk weinig voor dit plan gevoelen, doch voor de opbrengst van een andere maand kunnen barakken gebouwd worden, terwijl verder uit de opbrengsten de onderhoudskosten zouden kunnen worden betaald.

De mensen zouden daardoor uit hun lijden zijn en de Isla zou zich een glorienaam verwerven, daar door particulier initiatief tot stand gebracht zou worden, wat de Regering natuurlijk allang had moeten doen, maar waarin ze ergerlijk tekort schoot."

Wij geven deze opinie zonder ons voor of tegen uit te spreken. Typer heeft gelijk, of wij contribueren of niet, de vliegtuigen komen er toch. En op blz. 18 van hetzelfde nummer 3 van het C.N. wordt zelfs in een „Ingezonden" door zekeren J. verwezen naar het Britse blad, de „Petroleum Times" van 8 Februari 1941, waarin de auteur zegt, dat men in Engeland helemaal niet zo gesteld behoeft te zijn op de diverse bijdragen voor Spitfires aangezien het Britse gouvernement hiervoor zelf zorgt en kan zorgen, terwijl andere instellingen (van liefdadige aard of bijv. voor ons Nederlanders e.a.) voor welks belangen het Gouvernement niet direct kan zorgen, tekort gedaan worden.

Wie inzage heeft gehad van de stukken, weet dat bijdragen nodig en welkom zijn, dat er nog wel meer zou moeten worden gegeven. Wij scharen ons zeker bij de supporters van het C.N., het P.B., het Blaasbalgfonds en hoe alle verdere comité's heten mogen, die werken voor de bevrijding van ons Vaderland. Maar o.i. impliceert dat zeer zeker ook, dat er iets gedaan worde voor onze eigen landgenoten-refugees.

FEUILLETON.

HET MYSTERIE VAN KAMER No. 10

16).

Hij moet op kantoor de technische beschrijving van een machine, die hij nog nooit van zijn leven in natura gezien heeft uit het Engels in het Italiaans vertalen, hij moet [illegible] hij moet zien ongemerkt papieren het land uit te krijgen, hij moet... hij heeft [illegible] veel te doen en daarbij is hij moe. En in de allereerste plaats moet hij zorgen uiterlijk een kalm en vriendelijk mens te schijnen. De eerste plicht van den gentleman is zelfbeheersing.

Er wordt op de deur geklopt.

— Ciao, Wim.

— Ciao, Paolo.

— Heb je een sigaret voor mij?

Hansen produceert sigaretten. De kleine Paolo Feloso bekijkt critisch het merk van zijn sigaret.

— „Tre Stelle", de enige sigaret die rookbaar is, maar schandalig duur, zoals alles trouwens in dit vermaledijde land. Heb je geld?

Hansen glimlacht.

Het is het stopwoord van het pension. Men zegt al niet meer „heb je geld?", men kijkt elkaar aan, maakt een bepaalde beweging met duim en wijsvinger van de rechterhand en vraagt „Ne hai" Heb je?

— Geld, ik? Ik kan me niet herinneren jou ooit aanleiding gegeven te hebben zulke sinistere vermoedens te mijnen opzichte te koesteren.

— Wil ik je helpen?

Stomverbaasd kijkt Hansen van boven op den kleinen Catanees neer.

— In die vraag ligt opgesloten, dat jij geld hebt. Maar in dat geval moet je het gestolen hebben. Nog geen week geleden beweerde je, dat je er nog nooit zo beroerd aan toe geweest bent als juist deze maand.

— Een erfenis gehad.

— Klets niet, erfenissen duren altijd een eeuwigheid. Dat weet ik uit ervaring.

— Kaffer! Ik heb mezelf een erfernis gemaakt. Luister en zwijg tegenover iedereen. Je weet, dat ik van Roth op de zeventiende van deze maand nog honderd Lire geleend heb. Nou weet je, dat Roth de hinderlijke gewoonte had al de sommen die hij leende in een aantekenboekje te noteren. Toen jij Zondagmorgen naar beneden ging ontmoetten wij elkaar op de gang. Herinner je je? Ik was toen nieuwsgierig en wist nog niet wat er gebeurd was. Ik ging jou kamer binnen en vond hier Chieri. Chieri scheen hels zenuwachtig; prevelde iets over eèn sigaar, die hij uit zijn eigen kamer halen wilde en ging de deur uit. Volg je me? Nou, ik ging de kamer van Roth binnen en vond den Kroaat met een mes in zijn borst. Ril je er van? Ben je mal kerel, kom een paar jaren in Sicilië wonen, dan wen je er wel aan. Op het nachtkastje zag ik zijn miserabel aantekenboekje liggen. Caro mio, wat is eenvoudiger het boekje op te nemen, de bladzijde van de zeventiende Februari te zoeken, er uit te scheuren en in één seconde honderd Lire te verdienen?

Hansen heeft de wenkbrauwen gefronst en kijkt dreigend op zijn kleinen vriend neer.

— Wel alle duivels, je wilt toch niet beweren, dat jij, een seconde na een moord ontdekt te hebben vlak naast het lijk dadelijk op de gedachte komt er voordeel uit te slaan?

— Jawel, dat is precies wat ik beweer. Iemand, die niet de koelbloedigheid bezit uit elke situatie, welke dan ook, een voordeel te halen, is niet waard, dat hij een stap vooruit komt. Dat is fascistische opvoeding ondersteund door de glorieuze voorbeelden gegeven door mijn bankdirecteuren. Zet nu niet zo een moralistisch gezicht. Als Roth was blijven leven had hij zijn centen van mij gekregen, maar denk je, dat ik van plan ben centen te betalen aan zijn oulers of een anderen erfgenaam, aan mensen die ik niet ken en nooit gezien heb? Geen haar op mijn hoofd, dat er aan denkt, beste Hansen.

Willem Hansen zwijgt, voelt zich machteloos tegenover zoveel cynisme. Hij kent de Sicilianen een beetje, weet dat ze tot veel vreemde streken in staat zijn, weet dat woorden als „misdaad" als „moord" daar niet die sinistere klank hebben als bij ons. Dat alles weet hij, maar dit staaltje van nuchter overleg bij het pas ontdekte lijk van een vermoorden kennis, is hem een beetje tè kras.

En plotseling voelt hij zich eenzaam. Hij voelt, dat hij tot een ander volk behoort, dat hij een andere mentaliteit heeft, een ander bloed in zijn aderen vloeit. Beter? Hij weet het niet, maar in ieder geval anders.

— Zo, en nu zul je met je requisitoir tegen mij wel klaar zijn en me zeggen wat je nodig hebt.

En Hansens stem is stijf en vormelijk.

— Je bent slecht gehumeurd. Ik kom later nog wel eens terug. Ciao.

Het beroerdste is, denkt Hansen, dat ik nu verplicht ben dat alles aan Fabri te vertellen, en dat ik niet weet, welke gevolgtrekkingen die maken zal. Maar er zit niets anders op, hij heeft „a" gezegd en moet nu ook „b" zeggen.

En weer is het etenstijd en weer is Hansen de hongerigste en eerste. Een voor een komen ze dan binnen: de Sicilianen, de Oostelijke en de Westelijke damestafels en de heer Chieri. Wel zijn de passen al een tikje lichter en veerkrachtiger, wel klinkt het „buona sera" een ietsje forser en spontaner, wel staan de gezichten al minder strak, maar de druk ligt toch altijd nog op het gezelschap en gedurende het eerste kwartier kan het gesprek nog niet goed los komen. Boven op de eerste verdieping ligt in kamer 10 een strak, stil en koud lichaam en dat lichaam beheerst het pension. Tenslotte is het Bagnante, die de stilte verbreekt:

— Het lichaam zal morgen weggehaald worden.

Niemand vraagt hoe de dokter dat weet, alles is opeens wakker, waakzaam; het is alsof men elkaar de oren ziet spitsen alsof de spanning zich voelbaar in de atmosfeer naar binnen sluipt. Voor het eerst zal er een algemeen gesprek over de moord beginnen.

Wordt vervolgd.